

ĐO LƯỜNG LÒNG TIN VỚI SỐ LIỆU THỐNG KÊ CHÍNH THỐNG: MẪU BẢNG HỎI MỚI CỦA OECD

Ban Thống kê của OECD

Vào tháng Tư năm 2012, Ban Thống kê của OECD đã công bố “Mẫu bảng hỏi điều tra đo lường lòng tin đối với số liệu thống kê chính thống” (www.oecd.org/dataoecd/10/15/50021100.pdf).

Bảng hỏi này là kết quả công tác do Nhóm nghiên cứu điện tử của OECD về đo lường lòng tin đối với số liệu thống kê chính thống thực hiện, bắt đầu triển khai từ cuộc họp của Ủy ban Thống kê OECD (CSTAT) vào năm 2008. Nhóm nghiên cứu điện tử của OECD do Ivan Fellegi, nguyên Tổng cục trưởng của Thống kê Canada đứng đầu. Mẫu Bảng hỏi là một bộ phận của báo cáo tổng kết của Nhóm. Mẫu này có thể tìm thấy tại www.oecd.org/document/43/0,3746,en_2649_33715_50018923_1_1_1_1,00.html.

Lòng tin

Cách tiếp cận được Nhóm nghiên cứu điện tử của OECD chấp thuận để đo lường lòng tin đối với số liệu thống kê chính thống là dựa trên ba yếu tố do Ivan Fellegi đưa ra lần đầu tiên vào năm 2004 và sau đó được Cục Thống kê Úc chấp thuận. Ba yếu tố đó là:

Các Yếu tố cấu trúc – các số liệu thống kê trong một chừng mực nào đó là (hoặc được tiếp nhận như đã có) độc lập, khách quan, công bằng (nghĩa là không có sự can thiệp về mặt chính trị) và minh bạch (chẳng hạn như tuân thủ lịch công bố số liệu đã định trước, giải thích rõ ràng lý do điều chỉnh số liệu, v.v...).

Yếu tố thông kê – tuân theo các tiêu chuẩn quốc tế và thực hành phương pháp luận đúng đắn, quy trình thống kê rõ ràng và kết quả thu được có chất lượng.

Uy tín – Các yếu tố định hình ý kiến của công chúng về số liệu thống kê chính thống có thể bị ảnh hưởng bởi một số hành vi do người tổng hợp thông tin thực hiện, chẳng hạn như: công bố dữ liệu cho tất cả những người sử dụng có quan tâm về các vấn đề có tầm quan trọng quốc gia; các cuộc mạn đàm công khai, kể cả các phương tiện thông tin đại chúng; xử lý các sự cố hoặc các vấn đề liên quan đến các dữ liệu không đúng hoặc thực hành sai nguyên tắc; v.v...

Mặc dù ba yếu tố này được xem là các cơ sở chủ yếu của lòng tin với số liệu thống kê chính thống thì cũng có một số điều cần được lưu ý. Cụ thể, không một yếu tố nào trong số ba yếu tố chủ yếu này hoạt động theo kiểu nguyên nhân và kết quả. Ví dụ, không phải vì cơ quan thống kê quốc gia đầu tư trong việc đảm bảo chất lượng của các sản phẩm thống kê của mình, mà khiến cho có thêm nhiều lòng tin hơn đối với các sản phẩm thống kê của họ (ít nhất là trong một thời ngắn hạn) và trong sự tách bạch với các yếu tố khác.

Hơn nữa, yếu tố ảnh hưởng tới mức độ tin tưởng đối với số liệu thống kê chính thống có thể

nằm ngoài tầm kiểm soát của cơ quan thống kê quốc gia hoặc hệ thống thống kê quốc gia và nó có thể là phản ánh mức độ tin tưởng chung vào các cơ quan nhà nước. Điều này sẽ dẫn đến sự khác biệt trong bất cứ so sánh quốc gia nào.

Thiết kế bảng hỏi

Dựa vào các xem xét nêu trên, Nhóm nghiên cứu điện tử của OECD về đo lường lòng tin với số liệu thống kê chính thống đã đưa ra khung đo lường sau đây để hỗ trợ cho việc thiết kế bảng hỏi. Khung đo lường lòng tin:

A. Hầu như ngoài tầm kiểm soát của các cán bộ tổng hợp số liệu thống kê

Các yếu tố bên ngoài – Các chuẩn mực văn hóa, nhận thức và lịch sử/kinh nghiệm trong quá khứ

B. Trong tầm kiểm soát của các cán bộ tổng hợp số liệu thống kê

a. Ảnh hưởng lòng tin của cộng đồng; lòng tin đối với các sản phẩm thống kê – tính chính xác, tính kịp thời, độ tin cậy, sự tin nhiệm, tính khách quan, sự phù hợp, sự gắn kết.

b. Duy trì lòng tin; lòng tin đối với cơ quan thống kê – bảo mật thông tin, tính toàn vẹn, sự minh bạch, sự công bằng, quản lý người tham gia.

Bảng hỏi

Các công việc xây dựng bảng hỏi được hoàn tất trong hai giai đoạn. Trong giai đoạn đầu, Nhóm nghiên cứu của OECD đã thống nhất dự thảo một bộ câu hỏi thông qua một quy trình lặp đi lặp lại sử dụng khung lý thuyết điện tử do OECD xây dựng. Ở giai đoạn này, người chủ trì đề xuất một bộ các câu hỏi ban đầu, dựa trên khung đã được phác thảo ở trên và các thành viên của Nhóm đưa ra các ý kiến

phản hồi, những ý kiến này đã được tích hợp vào bảng hỏi. Quy trình này được tiếp tục cho đến khi có sự đồng ý rộng rãi trong Nhóm về các câu hỏi đã được đề xuất.

Ở giai đoạn hai, sáu quốc gia đã tham gia thử nghiệm khung lý thuyết của bảng hỏi, bao gồm:

- Úc (Cục Thống kê Úc);
- Canada (Thống kê Canada);
- Hàn Quốc (Thống kê Hàn Quốc);
- New Zealand (Thống kê New Zealand);
- Thổ Nhĩ Kỳ (Viện Thống kê Thổ Nhĩ Kỳ); và
- Hoa Kỳ (Trung tâm Thống kê y tế quốc gia, Trung tâm phòng chống và kiểm soát bệnh tật).

Tất cả các quốc gia tham gia cuộc thử nghiệm này nộp một bản báo cáo cho Nhóm. Các báo cáo thường bao gồm các ý kiến bình luận và khuyến nghị của các bộ phận thiết kế bảng hỏi thuộc các tổ chức thống kê tương ứng. Các ý kiến bình luận dựa trên cách thức mà mỗi câu hỏi được thử nghiệm với các đối tượng trả lời như thế nào, bao gồm cả các thông tin phản hồi của họ. Các thay đổi cũng được đề xuất để phù hợp với từng nền văn hóa và dân tộc.

Thử nghiệm nhận thức dẫn đến một số (thường rất nhỏ) thay đổi đối với bảng hỏi đã được đề xuất ban đầu cũng như cung cấp cho một vài quốc gia những hiểu biết đầu tiên (mặc dù bị giới hạn) về lòng tin quốc gia với số liệu thống kê chính thống. Nhìn về mặt tổng thể, kết luận là bảng hỏi đã thử nghiệm tốt; những người trả lời hầu hết hiểu được các câu hỏi, nhu cầu về số liệu thống kê và khái niệm về lòng tin. Tuy nhiên, có một ngoại lệ đối với vấn đề này, đó là trường hợp của nước Mỹ. Vì hệ thống thống kê ở nước này có độ phân tán khá cao, nên những người trả lời có sự nhầm lẫn trong việc

hiểu khái niệm về thống kê chính thống và về một hệ thống thống kê quốc gia. Một điều có thể thấy là vấn đề này có thể vượt qua nếu cuộc điều tra được thực hiện ở một quốc gia có hệ thống thống kê phân tán, nhưng bảng hỏi chỉ tập trung vào lòng tin đối với một cơ quan thống kê cụ thể chứ không phải là vào toàn bộ hệ thống thống kê như đã được đề xuất.

Sau đó, bảng hỏi cuối cùng được Nhóm biên soạn dựa vào lần góp ý cuối cùng. Những điều này được tập hợp lại và một bản báo cáo, bao gồm cả mẫu bảng hỏi, đã được đệ trình trong cuộc họp của Hội đồng Thống kê của OECD vào tháng Sáu năm 2011.

Hơn nữa, Úc và New Zealand đã công bố các báo cáo về lòng tin đối với thống kê chính thống – Lòng tin đối với Cục Thống kê Úc và Các số liệu thống kê của Cục Thống kê Úc (2010); và Thống kê New Zealand: Sử dụng và Lòng tin đối với Điều tra thống kê chính thống (2010) – trong cùng khoảng thời gian việc thử nghiệm bảng hỏi được thực hiện.

Thực hiện một cuộc điều tra về lòng tin đối với số liệu thống kê chính thống

Bảng hỏi mẫu về đo lòng tin với số liệu thống kê chính thống được dựa vào một số giả định liên quan đến công việc điều tra thực tế. Đó là: i) việc điều tra được ký kết thực hiện với một tổ chức bên ngoài và do các điều tra viên thực hiện; và ii) đảm bảo rằng bảng hỏi được điều chỉnh cho phù hợp với các quốc gia có hệ thống thống kê phân tán ở mức độ cao.

Liên quan đến điều đầu tiên, về phạm vi, cho phép các cơ quan thống kê quốc gia sửa đổi bảng hỏi sao cho nó có thể thực hiện được bởi chính cơ quan thống kê quốc gia đó.

Câu hỏi mẫu

Bảng hỏi mẫu được đưa ra gồm 6 Module,

mỗi Module thường bao gồm một số câu hỏi (tổng số 22 câu hỏi):

1. Hiểu biết về <Cơ quan Thống kê >
2. Lòng tin đối với các Cơ quan quốc gia
3. Lòng tin đối với số liệu thống kê chính thống
4. Đánh giá về <Cơ quan Thống kê>
5. Lòng tin với các dãy số liệu thống kê được lựa chọn
6. Dữ liệu về Nhân khẩu học của người trả lời

Module 1

Module đầu tiên bao gồm 7 câu hỏi và nhằm tìm hiểu về sự hiểu biết của người trả lời về hệ thống thống kê hay về một cơ quan thống kê cụ thể, sự trải nghiệm và kinh nghiệm của họ trong quá khứ có liên quan đến cơ quan thống kê và các sản phẩm đầu ra chủ yếu của cơ quan này, và để xác định xem liệu người trả lời có phải là người sử dụng thường xuyên thông tin thống kê hay không (trong trường hợp họ được hỏi về mức độ thường xuyên sử dụng số liệu thống kê của họ). Module này cũng cố gắng xác định mức độ hiểu biết của người trả lời về các cơ quan quốc gia có tiếng khác.

Module 2

Module thứ hai chỉ gồm có một câu hỏi, và hỏi về lòng tin đối với chính phủ, các cơ quan chính phủ (chẳng hạn như Quốc hội, cảnh sát, v.v...), tổ chức tài chính và các cơ quan truyền thông quốc gia. Câu hỏi này nhằm tìm hiểu sự hiểu biết về “các chuẩn mực văn hóa” có liên quan đến những cơ quan này và theo đó làm tiêu chuẩn đánh giá các câu hỏi về lòng tin đối với các số liệu thống kê chính thống trên phạm vi toàn quốc.

Module 3

Module thứ ba cũng chỉ có một câu hỏi, là

trọng tâm của bảng hỏi và hỏi người trả lời xem họ có lòng tin đối với các số liệu thống kê chính thống do các cơ quan thống kê quốc gia (hoặc một cơ quan thống kê cụ thể ở các nước có hệ thống thống kê phân tán ở mức độ cao) sản xuất ra hay không.

Module 4

Module 4 gồm một câu hỏi chia thành ba phần. Phần đầu tiên muốn tìm hiểu về quan điểm của người trả lời về tầm quan trọng của số liệu thống kê đối với đất nước. Phần thứ hai hỏi người trả lời về việc liệu các số liệu thống kê được sản xuất ra có chịu ảnh hưởng của “sự can thiệp về chính trị” hay không. Điều mà các điều tra viên phải lưu ý đối với phần này để bảo đảm rằng người trả lời hiểu đầy đủ “sự can thiệp về chính trị” là gì, cần đưa ra ví dụ, chẳng hạn như gây áp lực để thay đổi ngày công bố các số liệu thống kê đã định. Phần cuối cùng nhằm nắm bắt các ý kiến của người trả lời về cơ quan thống kê.

Module 5

Module 5 có năm câu hỏi, tất cả các câu hỏi này đều có chung một định dạng. Một chỉ tiêu thống kê quen biết được giới thiệu, chẳng hạn như lạm phát, và người trả lời được hỏi liệu họ có bao giờ đã từng tham khảo nó chưa, và nếu có, họ sẽ được hỏi về quan điểm của mình về chỉ tiêu thống kê đó. Nếu như họ chưa từng tham khảo các số liệu thống kê đã được đề cập thì sau đó họ được chuyển xuống phần cuối cùng của câu hỏi liên quan đến quan điểm của họ về tính kịp thời, tính chính xác và cơ sở chính trị tiềm năng của những số liệu thống kê cụ thể.

Module 6

Cuối cùng, Module 6 thu thập các dữ liệu về nhân khẩu học của người trả lời, như tuổi, giới tính, trình độ học vấn, thu nhập, nghề nghiệp và nơi cư trú. Thử nghiệm nhận thức cho thấy những thông tin

trong ngữ cảnh này cần phải được điều chỉnh để đáp ứng được các yêu cầu quốc gia cụ thể. Chẳng hạn như phạm vi thu nhập sẽ khác nhau tùy thuộc vào phân bố thu nhập ở mỗi quốc gia.

Một vài quốc gia, như Đan Mạch, tiến hành các cuộc điều tra thường xuyên về lòng tin của công chúng đối với (và ấn tượng về) cơ quan thống kê quốc gia. Trong khi điều này được hiểu là bảng hỏi được đề xuất sẽ không thể thay thế được các cuộc điều tra được thiết lập như vậy, thì một điều được hi vọng là một số câu hỏi trong bảng hỏi có thể được đưa vào trong các cuộc điều tra hiện có. Điều này thực tế đã xảy ra trong trường hợp của Đan Mạch.

Bảng hỏi đầy đủ có thể tìm thấy tại: www.oecd.org/dataoecd/10/15/50021100.pdf.

Số liệu thống kê trong tương lai

Một điều hy vọng là sự phát triển bảng hỏi mẫu của OECD sẽ làm tăng rất nhiều khả năng so sánh quốc tế của số liệu về lòng tin, số liệu này trong tương lai có thể rất sẵn có. Điều này có thể đạt được khi các quốc gia gắn các câu hỏi trong bảng hỏi mẫu của OECD vào các cuộc điều tra quốc gia của mình hoặc tiến hành các cuộc điều tra quốc gia về lòng tin dựa trên bảng hỏi đã được Nhóm chuyên gia của OECD phát triển.

Trong tương lai, OECD có thể thực hiện một nghiên cứu phân tích về đo lường lòng tin với số liệu thống kê chính thống dựa trên các thông tin từ các quốc gia đã sử dụng các câu hỏi được đề xuất ở trong bảng hỏi mẫu của mình.

ĐBH (dịch và giới thiệu)

Nguồn: *Measuring trust in official statistics: New model OECD questionnaire*, Issue No. 56, July 2012 - THE STATISTICS NEWSLETTER - OECD